

Po novem letu.

II.

Še nekaj me teži in mi krči srce! Pravijo, da ni dobro, ako ima človek na srcu kaj, s čimer ne more ali ne sme na dan.

Naš vrli list, naše stanovsko glasilo »Učit. Tovariš« je, ki mi daje povod, da zapišem nekaj svojih mnenj.

Žalostno in ne baš za naš stan olepševalno dejstvo je, da učiteljstvo tako težko in z naporom vzdržuje dva lista.

Po Slovenskem je okoli 2000 učiteljev in učiteljic, ki si komaj vzdržujejo 2 lista.

Kako važen faktor v današnjem življenju je časopisje, ni mi treba dosti razmotrivati in dokazovati.

Ruski diplomat Vite je v ameriškem Portsmouthu po rusko-japonski mirovni konferenci najprej zahvalil časopisje, da ga je tako krepko podpiralo v težkem delu.

Časopisje je dandanes velesila, sicer brez kanonov in pušk, a večja je od teh, močnejša je. Kaj bi bile politične stranke brez časopisja! Lahko rečemo: Prav nič bi si ne upale storiti, če bi ne imele časopisja, ki jih podpira. Časopisje sugerira drugim mnenja voditeljev itd.

Časopisje vzdiguje ali vrže maso in ves narod. Le tisti narodi, ki imajo dobro razvito časopisje, so najbolj omikani, oni stoje najvišje na lestvici prosvete in omike; njih napredek raste videzno.

Časopisje je tisti mogočni faktor, ki se bori s herojsko močjo za njih dobrobit. Pada časopisje, tudi z njim pada politična stranka, pada tudi narod.

Poglejmo tudi tu sebe! Slov. učiteljstvo, ki se šteje k omikanemu in inteligentnemu delu našega naroda, si komaj in z naporom vzdržuje list, ki se bori z občudovano močjo za naše pravice. »Učiteljski Tovariš«, ki je za nas prizvrsten list, ima tako malo naročnikov, da komaj plačujejo režijske stroške. In to smo mi sami krivi, mi, ki se štejemo, da smo zaveden stan.

Dragi tovariši! Tako ne sme iti dalje. Vse predsodke in vse, kar je nas utegnilo ovirati, da si nismo naročili svojega stanovskega glasila, vzremo od sebe in naročimo si list, ki je naš, in ki se bori za nas. Vsak član našega stanu more biti naročnik in tudi reden plačnik »Učitelj. Tovariša.« Vsak pravi učitelj bo gotovo delal na to, da se naš list poveča, da se razširi in okrepi v boju za naše pravice.

Tudi tu delajo izjemo učiteljice in najmlajši tovariši in nekoji starejši učitelji. Vsi mi pa, ki se borimo zanje, in ki puščamo veliko svojih moči v stanovskih vprašanjih zunaj šole, smo natihoma od njih zasmehovani. Rečem, oni si pravijo, zakaj bi mi šli v ogenj; ako kaj pridobijo naši tovariši, itak tudi nam to ne uide. In kar je najgrjega od takih »kolegov«, je, da se zlobno vesele, ko človek pride z našimi škropuloznimi oblastnijami v navzkrižje. Pravijo: Prav se ti godi, zakaj se pa pehaš. To lahko potrdim iz lastne izkušnje.

Moje mnenje je o tem: Učitelji naj take tovariše kar kratkomalo zaničujejo in prezirajo, ker to niso učitelji-tovariši. Vsak tovariš bo tovariša podpiral v boju; in če pride v navzkrižje s šolskimi oblastnijami, ki ne vidijo rade agilnih in delavnih tovarišev, če drugo ne, vsaj simpatizoval bo z njim. Samo simpatije želimo od takih plašljivih tovarišev, ki imajo zajčjo nrav. Lepo pa ni, da pokažejo najgrjo hudobijo, zavist in škodoželjnost. To mora izginiti iz naših vrst!

Če pa še imamo takega tovariša med seboj, mu moramo reči, da je zašel po nesreči v učiteljski stan. In ker ti niso učitelji, tudi mi jih prezirajmo in zaničujmo, ker tudi tu naj velja: Oko za oko!

Poglejmo svoje najhujše nasprotnike, razširjevalce idej rimskega klerikalizma in ultramontanstva.

Ni ga menda med njimi, da bi ne imel po dva ali tri liste, ki pravzaprav niso stanovska glasila, ampak so le listi za poneumljevanje in za podivjanje ljudstva. Z vsemi mogočimi pripomočki delajo na to, da razširjajo take liste, ki imajo nelep namen, in ki nobeden ne pozna idealnih smotrov. In v prvi vrsti vsi delajo na to, da se čimbolj razvije njihovo časopisje, ker dobro vedo, da, če pade časopisje, padejo tudi oni tisti dan.

Ali bi jih mi ne mogli posnemati in se ravnati po njih zgledu? Lahko bi, če le hočemo, in če smo le možje-učitelji in če imamo le količkaj stanovske samozavesti.

Stanovske samozavesti pa manjka mnogim učiteljem. Sem prištevam učiteljice in najmlajši učiteljski naraščaj, dobi se tudi še precej tradicionalnih starih učiteljev.

Mlajši naraščaj, učiteljice in kolikortoliko tudi najstarejši učitelji so cokla na učiteljskem telesu. Zavora, ki nam je na poti, da se mi ne moremo prosto in po svoji volji sukati in gibati, so zgoraj imenovani.

Mlajši naraščaj in nežni spol je zajčje narave, boji se in strah ga je o belem dnevu svoje lastne sence. Stari učitelji pa se ne morejo otresti tistih tradicionalnih mežnarskih misli. Tu se mora obrniti na bolje.

Primimo mlajše kolege in vabimo jih k sebi ter poučimo jih, da je življenje boj in da le tisti ostane, ki ima več pogojev za življenje.

Kdor ni z nami, je proti nam.

Da popravimo, kar je zagrešenega, naj se pri vsaki priložnosti, pri vsakem zborovanju agitira za naša lista. Porabimo vsa sredstva, da poravnamo dolg, ki ga imamo napram svojima listoma.

G. upravniku pa bi svetoval, da se ravna popolnoma po zgledu »Slov. Naroda«. Na naslov se mu zapiše, do kdaj je plačan list, in ko poteče naročnina, naj se mu koj ustavi list. Gotovo bo pomagalo v mnogih, mnogih slučajih.

Radikalec I.

Kakšna bo učiteljska pasivna rezistenca?

(Dalje.)

Kdaj stopimo v pasivno rezistenco?

Že mnogo let je preteklo, odkar je naše učiteljstvo javnosti povedalo jasno in odločno, da je nujna potreba urediti učiteljske plače. Prošnja za prošnjo se je pošiljala na deželni zbor, ali vse te s protestnimi shodi vred so ostale glas vpijočega v puščavi — učiteljstvo je, kakor bi bilo zakleto in obsojeno v večno stradanje. Vsa javnost je prepričana, da zasluži za svoj trud in delo boljše plače; gospod in kmet nas pomilujeta, ali to je vse — stradati moramo naprej! Zadnje zasedanje deželnega zbora je razburilo učiteljstvo do skrajnosti. Klerikalno postopanje, da se ima dati 25% druginjska doklada edino le poročenim učiteljem, je premišljeno storjeno hudodelstvo. Izjava klerikalnega prvaka dr Šusteršiča: »Nikar ne obljubujete učiteljem regulacije od 11. do 9. činovnega razreda, dokler ne vemo za pokritje;